

سعدی

شیخ مشرف الدین ابن مصلح بن عبدا... شیرازی موسوم به شیخ سعدی از بزرگ ترین ستارگان و برجستگان درجه اول آسمان ادب ایران زمین است که با تسلط وصف ناپذیر خود بزرگ ترین شاهکارهای ادبی ایران را قرن تاریخ ادبی این کشور خلق نموده است. تاریخ زندگی این شاعر و سخنسرای بزرگ چندان معلوم نیست و اقوال متعددی در کتاب های تاریخی ذکر شده است ولی ظاهراً در بین سالهای ۶۰۰ تا ۶۱۰ ه.ق در شهر شیراز به دنیا آمد. سعدی در خانواده ای اهل علم و ادب چشم به جهان گشود و از اوایل کودکی تحت نظر دقیق پدرش به آموختن علوم و معارف روزگار خویش پرداخت. محبت و ارشاد خردمندان پدر در سال های کودکی مشوق این کودک خردسال و سرشار از هوش و استعداد بود و وی در مدتی کوتاه به اطلاعات و آفری در باب تاریخ و ادبیات ایران دست یافت. سعدی در ۱۲ سالگی پدرش را از دست داد و با سر پرستی مادرش تحصیلات خود را ادامه داد. استاد در سال ۶۲۱ ه.ق رهسپار بغداد شد که مرکز علمی و ادبی بزرگ آن روز جهان اسلام بود گشت و در مدرسه نظامیه بغداد و دیگر محافل علمی آن شهر مشغول به تحصیل شد. این دوران مواجه بود با حمله مغولان و پایمال گشتن ایالات مختلف ایران در سم اسب های این قوم وحشی و درنده خو. زادگاه سعدی اگرچه از تهاجم مغولان مصون ماند و ای استان فارس گرفتار کشمکش های سختی بین احفاد خوارزمشاهیان و اتابکان شد و آرامش و امنیت حاکم بود رخت بر بست. سعدی که در این ایام به خوشه چینی از محضر دوتن از بزرگ ترین مشایخ بزرگ صفوی از روزگار ابلوج بن جوزی و شیخ شهاب الدین سهروردی مشغول بود. همزمان با این اوضاع و احوال دل از زادگاه زیبای خود برکشید و به پیروی از روح بی آرام و بی قرار خود به شوق جهانگردی عازم سفری دور و دراز گشت که بین ۳۰ تا ۴۰ سال طول کشید. وی در طول این سفر های طولانی ولایت و ایالات هایی همچون: عراق، شام و حجاز را در نورید و تاشمال آفریقا نیز پیش آمد و علاوه بر مشاهده شهرها و ملت های مختلف، با مذاهب و فرق گوناگون آشنایی یافت و با طبقات مردم مختلف ممزوج گشت. نقل شده است که وی در طی سفرهای خود حتی کامشهر و هند و ترکستان را نیز در نورید که البطه اکثر محققان فعل سفر سعدی به این سرزمین های دور دست را مردود دانسته و آن را حاصل تخیلات شاعرانه وی میدانند.

خودارزیابی

گروه آموزشی عصر

۱- سعدی در کجا به دنیا آمد؟ (شیراز)

۲- سعدی در چه خانواده ای به دنیا آمد؟ (در خانواده ای اهل (ادب و علم) به دنیا آمد)

۳- در سال ۶۲۱ ه.ق سعدی به کجارت؟ (رهسپار بغداد شد)

۴- سعدی در چه مدرسه ای درس خواند؟ (مدرسه نظامیه بغداد)

گفتگو

سعدی در سال ۶۰۰ تا ۶۱۰ در خانواده ای اهل (ادب و علم) به دنیا آمد.
وی در سال ۶۲۱ به بغداد رفت و در مدرسه نظامیه شروع به تحصیل کرد.

نوشتن

- ۱- چند کلمه مهم املائی بنویسید: (معارف-بغداد-نظامیه-احوال-اوضاع)
- ۲- چند کلمه را بنویسید و هم خانواده آنها را پیدا کنید: (۱-معارف=معرفت-۲-اوضاع=وضع-۳-علوم=علم)

حکایت

موضوع = فواید خاموشی

بازرگانی را هزار دینار خسارت افتاد پسر را گفت: ((نباید در میان نهی)) گفت ای پدر؛ نگویم و لکن خواهیم برابر فایده این مطلع گردانی که مصلحت در نهان داشتن چیست؟ گفت تا مصیبت دو نشود: یکی نقصان مایه و دیگری شماتت همسایه.

شعر خوانی

بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار....خوش بود دامن صحرای و تماشای بهار
آفرینش همه تنبیه خداوند دل است....دل نداند که نداند به خداوند اقرار
این نقش بر در و دیوار وجود....هر که فکر نکند نقش بود بر دیوار
کوه و دریا و درختان همه در تسبیح اند....نه همه مستمعی فهمکنند این اسرار
خبرت هست که مرغان سحر میگویند....آخر خفته سراز خواب جهالت بردار
تاکی اخر چوبنفشه سر غفلت در پیش....حیف باشد که تودر خوابی و نرگس بیدار
که تواند که دهد میوه الوان از چوب....یا که داند که بر ارد گل صد برگ از خار
عقل حیران شود از خوشه زرین عنب...فهم عاجز شود از حقه یاقوت انار
پاک و بی عیب خدایی که به تقدیر عزیز...ماه و خورشید مسخر کند و لیل و نهار
تاقیامت سخن اندر کرم و رحمت او....همه گویند و یکی گفته نیابد ز هزار
نعمتت بار خدایا ز عدد بیرون است....شکر انعان تو هرگز نکند شکر گزار
سعدیا راست روان گوی سعادت بردند....راستی کن که به منزل نرسد کج رفتار